

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 8

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 1146 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 7-avgustda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Benchmarking asosida oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshlik xususiyatini oshirish.....	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Mehnat resurslarini samarali boshqarish orqali ish bilan bandlikni ta'minlash	20
Shakarov Zafar Gafforovich	
Трансформация человеческого капитала в условиях цифровизации и внедрения искусственного интеллекта в банковскую экосистему	24
С.С. Исмаилов	
“Kreativ iqtisodiyot” va “kreativ industriya”: mohiyati, nazariy jihatlarining tahlili	32
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	37
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
Don mahsulotlari tarmog'ida mavjud kamchiliklar va ularning yechimlari	41
Sh.B. Donayev	
Eksportni rivojlantirish iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biridir	45
Kursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha soliq ma'muriyatchiligini tashkil etish	49
Idirisov Alisher Otajonovich	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning konseptual jihatlarini.....	53
Sultanov Maxmud Axmedovich	
Poverty in developing countries: new problems and solutions.....	57
Amirdjanova Sitara Sunnat kizi	
Факторы, влияющие на успешное функционирование скандинавской модели развития экономики	61
Вохидова Мехри Хасановна	
Анализ зарубежного опыта методологии оценки финансового потенциала развитых стран	69
Буранова Лола Вахобовна	
Мамлакатimizda islom moliyaviy xizmatlarini joriy etishning zarurligi.....	78
Babamatov Tolib Hakimovich	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarining tashkiliy-huquqiy mexanizmlari	83
S.A.Karabayev	
O'zbekiston tijorat banklarida valyuta operatsiyalarini amalga oshirish yo'llari	90
Yusupov Aziz Shuxratovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	95
Gulbayeva Feruza Islamovna	
Oliy ta'lim muassasalarining mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	102
Sherov Alisher Bakberganovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	107
Sayidova Maftuna Hamroqul qizi	
O'zbekistonda elektron bank xizmatlarini o'zgartirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	111
Umarova Malika Baxtiyarovna	
Оценка влияния налоговой системы на финансовое состояние организаций	116
Умида Юлдашева	
Теоретическое обоснование интернет-маркетинга в социальных сетях	120
Арипходжаев Саидамир Фузулиддинович	

Sport tashkilotining marketing strategiyasini ishlab chiqish.....	127
Ismoilov Sherzod Dilshodovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda klaster tizimini joriy qilish jarayonlari.....	132
Ziyadullayev G'ayrat Umidulla o'g'li	
Hududlar soliq salohiyatini oshirishda soliq risklarini boshqarishning zamonaviy tendensiyalari	138
Sharipov Narzullo G'ulomovich	
O'zbekistonning xalqaro bozordagi faoliyatini kengaytirishda marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligi.....	144
Shadieva Madina Djaloliddin qizi	
Xususiy tadbirkorlik va kichik biznes subyektlarining rivojlanish tendensiyalari.....	148
Jumanazarova Z.K.	
Xalqaro savdoning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri	154
Rashidov Bekzod Ulug'bek o'g'li, Isayev Laziz Baxtiyorovich	
Oliygochlarni optimallashtirishda sinergiya samarasiga erishish yo'llari	158
Adizov Sanjar Rashidovich	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida bank tizimining barqarorligini ta'minlash asosida aholi kambag'allik darajasini qisqartirish	165
Xoliyorov Murod Qahramon o'g'li, Xoliyoroova Shoxista Qahramon qizi	
Концептуальная основа маркетинга в социальных сетях в туризме.....	174
Касимова Зилюла Гуламиддиновна	
O'zbekistonda don mahsulotlari klasterlarida ishlab chiqarish va xo'jalik faoliyatini rivojlantirish	182
Alimov G'ayratjon Abduraxmon o'g'li	
Актуальные проблемы и пути решения приватизации государственного имущества в узбекистане	186
Шахзод Сайдуллаев	
Ttijorat bank daromadlaridagi risklarni baholash va boshqarishni takomillashtirish	192
Ahmedov Komron Muhammadaliyevich	
Sanoat korxonalarini iqtisodiy salohiyatini oshirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	196
Quyjanov Xurshid Abdullayevich	
Tashkilotning moliyaviy natijalarini hisobga olishda auditni takomillashtirish masalalari	200
Bakayev Xurshid Maxmudovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha hududlararo davlat soliq inspeksiyasi o'rni va ahamiyati.....	206
Normurzaev Umid Xolmurzaevich	
Анализ международного опыта в сфере тепличного овощеводства	214
Нурутдинова Зухра Алишеровна	
Hududda turizm xizmatlarini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalarining mohiyati	220
Madaminova Sanobar Askarovna	
Hududning iqtisodiy o'sishini "yashil" iqtisodiyot asosida shakllantirishning nazariy asoslari.....	226
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li	
Davlat tibbiy sug'urta jamg'armasi faoliyati tahlili.....	230
Umurzakova Mo'tabarxon Nodir qizi	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarining boshqarish tizimini takomillashtirish.....	234
Uzakova Umida Ruziyevna	
O'zbekistonda turistik majmualarni boshqarishning zamonaviy konsepsiyalari va yondashuvlarining metodologik jihatlarini.....	241
Xomidov Qaxxorali Qurbonali o'g'li	
Aktiv va reaktiv quvvatlari tushunchasi va ularni soliqqa tortishdagi mavjud muammolar	247
Boykabilov Bahodir Mustafayevich	

Kichik sanoat zonalari korxona va mahsulotlar raqobatbardoshligini baholashga uslubiy yondashuv	251
Ozoda Batirovna Sakiyeva	
Investitsion jozibadorlikni baholashning uslubiy jihatlari	255
N.N.Zikrillayev	
Hududlarda turizm tarmoqlari infratuzilmasi va uni rivojlantirishni boshqarishning metodologik jihatlari	263
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
The connection of legal protection of geographical indications and state's economic growth	268
Almosova Shahnoza Sobirovna	
Kichik biznesning integratsiyalashuv mexanizmlarini shakllantirish	273
Israilov Rustam Ibragimovich	
Aksiyadorlik jamiyatlarida biznes jarayonlarni samarali boshqarishning nazariy asoslari va o'ziga xos xususiyatlari	277
D.D. Suvanova	
Оптимизация маркетинговой деятельности вузов узбекистана для привлечения абитуриентов	283
Шамшиева Наргизахон Носирхужа кизи	
Davlat budjetidan aholini uy-joy bilan ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari	290
Xannarov Komiljon Karimovich	
Tijorat banklarida transformatsiyalashuv jarayonlarining tahlili	296
Yoqubov Murodjon Valibekovich	
Роль инновационных инфраструктур в обеспечении конкурентоспособности промышленных предприятий	302
Каримов Хожакбар Махамаджон угли	
O'zbekiston qishloq xo'jaligida Osiyocha ishlab chiqarish usuliga asos solinishi	306
Abdulla Abduqodirov	
Kichik biznes korxonalari ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilish yo'llari	312
Nasrullayev Feruz Furqatovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy adolat – barqaror rivojlanish kafolati	318
Alimov Nasimjon Hoshimovich	
“Istiqlol” memhonxonasi reklama faoliyati tahlili	322
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
To'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda asosiy belgilovchi omillar	328
Xaydarov Xurshidbek Latipjonovich	
Enhancing Industrial Efficiency through Integrative Sustainability Approaches	334
Kholmukhamedova Feruza	
Современные способы получения нефтяных битумов	338
Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	
O'zbekistonda agrobiznes orqali hududlarni rivojlantirish masalalari	342
Islomov Jamshed Davronovich	
Зарубежный опыт трансформации железнодорожной транспортной системы	347
Саримсакова Малохат Хикматуллаевна	
Sog'liqni saqlash sohasida davlat xususiy sherikligini tashkil etishning mintaqaviy xususiyatlari	351
Qurbanov Jumanazar Omonovich	
Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish hamda hisob siyosatini shakllantirish	354
Uzakov Utkir Abdusattarovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	357
Gulbayeva Feruza Islamovna	

Ta'lim muassasalarida namunaviy shtat, jadvallarni tuzish tartiblarini takomillashtirish	364
Ortiqov Xamroqul Abdumajidovich, Boliyev Bahromjon Rustam o'g'li	
Mamlakatimizda turizm sohasini istiqbolda rivojlantirishga ta'sir etuvchi ekzogen omillar tahlili	369
Yuldasheva Dilnoza Ulug'bekovna	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarining masofaviy va boshqa xizmatlar bozorida raqobatni rivojlantirish masalalari.....	378
Ortiqov Oybek Abdullayevich	
Transport infratuzilmasining xususiyatlari.....	390
Shodmonbekova Nodira Kamoljon qizi	
Asosiy vositalarni xalqaro standartlar asosida hisobga olish tartibi	394
Shermamatov Sirojiddin Xaydarovich	
Logistika jarayonlarida raqamli yechimlar.....	399
Yarashova Vasila Kamalovna, Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
To'g'ridan to'g'ri sug'urta qilish operatsiyalari bo'yicha daromadlarning hisobini takomillashtirish.....	403
Abdusaidov S.J.	
Venchur kapitali: kelib chiqish tarixi va ilg'or horijiy tajribalar.....	409
Do'stov Firuz Ilxomovich	
Анализ статистического исследования рынка паломнического туризма в республике узбекистан	414
Мустаева Шохида Саъдуллаевна	
Структурно-функциональный анализ гастрономического туризма в республике узбекистан	420
Салиева Екатерина Сергеевна	
Вопросы привлечения внешнего финансирования металлургических предприятий в узбекистане.....	427
Татьяна Будей	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishning afzalliklari	431
Khusanov Nodirbek Djumanazarovich	
Innovatsion g'oyalar va yangi ilmiy ishlanmalar asosida innovatsion mahsulotlar yaratishning boshqaruv tizimi samaradorligini oshirish yo'llari.....	437
Daliyev Xusan Xojakbarovich	
Macroeconomic factors in the development of the banking performance	442
Mamadiyorova Madina Nuriddin kizi, Dr.Susanti Kurniawati, X.S.Umarov	
Mamlakatimizda oziq-ovqat sanoatini rivojlanish holati va uning dolzarbligi	449
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	
Ecological sustainability and trade: economic and environmental implications of uzbekistan's accession to the WTO	453
Mironshokh Sattarov, Denny Andriana, Sirojiddin Yangiboyev	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishni o'ziga xos tendensiyalari.....	458
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
Jismoniy shaxslar daromadlarini soliqqa tortishning ilmiy – nazariy asoslari.....	468
Davletov Po'lat Torabayevich	
Ekoshahar tashkil etishda "yashil" belbog' hamda "yashil" makonning o'rni	476
Karimova Muqaddas Zabixullayevna	
Необходимость изучения механизма управления социально-трудовыми отношениями при переходе республики узбекистан на "зеленую" экономику.....	479
Раматов Зафарбек Жуманиязович	

Klasterlarning rivojlanish tarixi, ularning o'ziga xos xususiyatlari va raqobatbardoshlikdagi o'rni.....	482
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
Soliqlarni raqamlashtirish: QQS ning muammo va istiqbollari	486
Abdulxayeva Shahnoza Muhammadiyevna	
Dehqon va tomorqa xo'jaliklarida sug'oriladigan yerlarning unumdorligini oshirish yo'llari.....	492
Xo'jageldiev Chorshanbi Pardayevich	
Topical issues of analytical support for financial resources management of business entities in modern conditions	498
Jiyanova Nargiza Esanboyevna	
Исследование цифровой валюты центрального банка как новой формы денег	506
Якубова Шамшинур Шуҳратовна	
Структуризация прибыли предприятия, факторы формирования и выявление резервов её повышения.....	513
Гафурова Азизахон Фатиховна	
Xorijiy mamlakatlarda oilaviy migratsiya masalalari.....	517
Kadirova Zulayho Abduhalimovna, Gaziyeva Sulxiya Saidmashrafovna	
Ta'limda innovatsion tadbirkorlikning tarixiy rivojlanishini asosiy bosqichlari.....	522
Madaminova Xusnidaxon Shuxratovna	
Integratsiya jarayonida bog'dorchilikda klasterlarni barpo qilishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlar va tarkibiy o'zgarishlarga ta'siri	526
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
Banklarning moliyaviy xavfsizligi va uning iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri.....	532
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Qishloq xo'jaligida pillachilik biznesini rivojlantirish istiqbollarini belgilash jarayonini ekonometrik modellash.....	535
Turgunov Odilbek Maripovich	
Zamonaviy pul-kredit siyosatining iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi rolini baholash.....	542
Mamanazarov Abdusamat Abdusaitovich	
The unique characteristics of governance systems in various countries: a comparative analysis.....	549
Bozorboev Otamurod Nurmuxammad ugli, Denny Andriana, Usmanov Bunyod	
GREEN ECONOMY AND GREEN CHEMISTRY: principles, priorities, advantages and it's impact to the future.....	553
Fozilova Firangiza Komilovna, Zokirova Ferangiz Zafarovna	
Kichik biznesda yoshlar tadbirkorligini shakllantirish va rivojlantirishning mohiyati va ahamiyati.....	557
Karimova Mavjuda Boxodirovna	
Tijorat banklari raqobatbardoshligini oshirishda xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	562
Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o'g'li	
Temir yo'l transportida yuk tashish samaradorligining iqtisodiy negizi tushunchasi va xususiyati.....	568
Shukurova Sultana Said Sultanovna	
Tashqi savdo va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi o'zaro aloqalarining hozirgi holati va tendensiyasi.....	572
Hayitova Nigora Ilxomovna	
Mamlakat tashqi qarzini boshqarishning samarali yo'llari	576
Choriyev Fazliddin Ishkuvatovich	
A comparative analysis of investment risk management in the non-profit sector	583
Rakhimov Shoxrux Abduqaxxor O'g'li, Muhamad Arief Ramdhany	
Роль налога на доходы физических лиц в формировании бюджета узбекистана.....	587
Наврузова Фароғатхон	

Принцип работы электронных денег в форме электронных кошельков в банковском секторе	592
Ширинова Шохсанам Собир кизи	
Дальнейшее повышение эффективности деятельности постов удаленного электронного декларирования путем преобразования их структуры и алгоритма взаимодействия	598
Вахидова Феруза Алимовна	
Ishbilarmonlik muhitining mohiyati hamda uni baholashning zamonaviy usullari	603
Majidov Faxriddin Abdurazzok o'g'li	
Davlat moliyaviy siyosatining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	609
Jabborova Dilafruz Sodiq qizi	
Mamlakat iqtisodiyoti rivojlanishida kichik biznes subyektlari faoliyatining ahamiyati	614
Ismoilov Narimonjon No'monjon o'g'li	
Tijorat banklari tomonidan biznes loyihalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning o'ziga xos xususiyatlari	619
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
Telekommunikatsiya sanoatining rivojlanish tendensiyalari	625
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
O'zbekistonda xizmatlar sohasi va uning amaldagi holati tahlili	631
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
Makroiqtisodiy ko'rsatkichlarning atrof-muhitni yaxshilash va iqlim o'zgarishlariga qarshi kurashish munosabatlari tahlili	637
Raximova Mohinur Dilshod qizi	
OTMlarining ta'lim faoliyatini boshqarish jarayonida qo'llaniladigan innovatsion shakl va metodlar	645
Esanova Shohida Utkirovna	
Investitsiya loyihalari samaradorligini baholashda moliyaviy modellashtirishning muhim jihatlari	651
Rabimqulov Sherzod Murtozayevich, Zokirova Feruza Farxod qizi	
Internal factors influencing the competitiveness of the textile industry	657
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Mamlakatimiz tijorat banklari aktivlari samaradorligini baholash dolzarbligi	662
Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich, Baltabaev Maxmud Toshpo'latovich	
Xalqaro bozordagi eng katta birlashish va sotib olish (m&a) opertsiyalari bo'yicha tahlili	667
Ahamdjonov Abdulloh Ahadjon o'g'li	
The impact of markets for innovative banking products on the economy	675
Abdurakhimova Dilara Karimovna	
Increasing the effectiveness of using marketing tools in public transport	686
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, G'iyosidinov Boburbek Baxtiyor o'g'li, Wang Cheng	
E-commerce strategies for global market expansion	694
Allanazarova Dilnoza, Gulnora Abdurakhmanova, Vanessa Gaffar	
Chinese commercial banks experience in asset diversification	704
Uktamova Nozima Narzulla kizi	
Issues of greening the economy in ensuring sustainable economic growth	708
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
“Риск-ориентированный надзор в банковском секторе узбекистана: актуальные практики и вызовы”	712
Суюнов Жасур Бозорович	
Рейтинг устойчивости субъектов предпринимательства: некоторые теоретические и практические аспекты	715
Исроилов Баходир Ибрагимович, Ibragimov Boburshoh Boxodir ugli	

Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish amaliyotini takomillashtirish yo'llari.....	718
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
O'zbekistonda moliyaviy razvedka xizmati faoliyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	725
Abdug'aniyev Uchqun Habibulla o'g'li, G'aniyev Samariddin Murodullo o'g'li	
Передовые методы сбора данных для точных маркетинговых исследований	730
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Budjet tashkilotlarida ichki auditni tashkil etish va uning uslubiyotini takomillashtirish.....	733
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalangan holda logistikaning nazariy va uslubiy asoslari.....	740
Mirzanova Nozima Maratovna	
Tijorat banklarining transformatsiyalash jarayonlarini masofaviy bank xizmat turlari orqali rivojlantirish	744
Farmanova O'g'iloy Aliqul qizi	
Budjet daromadlarini shakllantirishning xorij tajribasi	748
Saipnazarov Shaylavbek Aktamovich	
Ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar – o'zbekistonni yanada rivojlantirish strategiyasining tarbiyaviy omili.....	753
Gulxayo Samandarova Abdulkarim qizi	
Potential of vineyard tourism in Cappadocia region	761
Xashimova Shaxnoza Shuxrat qizi	
Aloqa xizmatlarini ko'rsatishning bugungi muammo va yechimlari.....	767
Shirinova Gulnoza Xudoyor qizi	
Mamlakatlarga xos xatarlarni baholash metodologiyalari tahlili	771
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
Tijorat banklarida faktoring operatsiyalariga ta'sir qiluvchi omillarning empirik tahlili	779
Usmonov Farrux Farxodovich	
A Comprehensive Analysis between Entrepreneurship and Unemployment in Uzbekistan.....	787
Shomurodov Tokhir Boymurod ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli, Kuziyeva Gulnoza Rashidovna	
English language competency as a catalyst for promoting sustainable development education in economics programs	792
Askarova Feruza Abdullaevna	
O'zbekiston misolida inson kapitali va tadqiqotlar boshqaruvini tadqiq qilish.....	798
Abdullayev Baxodir	
The role of insurance enterprises in securing global maritime trade.....	804
Sohibjamol Abirkulova	
Fond bozori orqali investitsiya faoliyatini moliyalashtirish yo'llari.....	809
Haydarov O'ral Axmadovich	
Bozor bahosi usullari asosida loyiha tannarxining bir qismi sifatida mehnat xarajatlarini hisoblashning iqtisodiy modeli.....	815
Suvonov Bekniyoz Baxtiyor o'g'li	
Анализ теоретического основы государственного внутреннего финансового аудита Республики Узбекистан.....	821
А.Нурниязов, Б. И. Исроилов	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishda infratuzilmaning ahamiyati.....	829
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li, Shomurodov Tohir Boymurod o'g'li, Botirova Hulkan Olimjonovna	
Innovatsion biznesni rivojlantirishning nazariy jihatlari.....	836
M.E.Ostanova	
O'zbekiston respublikasi davlat budjeti daromadlarini o'rta muddatli prognozlash.....	841
Fayzullayev Doston Mahmud o'g'li	

Conceptual Foundations of Applying Public-Private Partnership Mechanisms in the Tourism Sector	847
Saidov Utkir Uralboyevich	
Tijorat banklarining likvidligini ta'minlashda xorij tajribasi.....	852
Sattorova Nasiba G'anijon qizi	
Sanoat tarmog'ini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini statistik baholash.....	856
To'rayeva Zilola Turg'unovna	
Tadbirkorlik faoliyatida mijozlar bilan barqaror aloqalarni o'rnatishda CRM strategiyalarining roli.....	860
Xalilova Nafisa Komilovna	
Ways to improve the efficiency of banking services in our country	863
Muminova Masuda Bakhtiyorovna	
Agrar sohada investitsion loyihalarni tutgan o'rni va o'ziga xos jihatlari.....	867
Utanov Bunyod Kuvandikovich	
Анализ тенденций развития инновационной деятельности свободных экономических зон узбекистана.....	872
Ачилова Ширин Шавкат кизи	
Korxonani boshqarish samaradorligini oshirish yo'llari	880
Nazarov Sherzod Abdusattor o'g'li	
Роль акционерных обществ в национальной экономике: анализ вклада крупных акционерных обществ в валовой внутренний продукт Узбекистана, их роль в создании рабочих мест и осуществлении инновационной деятельности	884
Халекеева Зоя Пирниязовна, Эшов Алишер Ахтамович	
Investitsiya faoliyatini moliyalashtirish manbalarini shakllantirishning mohiyati va nazariy asoslari	888
Ashurov Azizbek Asqaraliyevich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarining ahamiyati	892
Xakimova Gulzora Jamshidovna	
Xorijiy mamlakatlar miqyosida elektron xizmatlarning rivojlanish tendensiyalari va ularning ko'rsatkichlari.....	896
Xudoyorova Mehrangiz	
Iqtisodiy o'sish samaradorligini ta'minlashda tabiiy va moliyaviy resurslardan unumli foydalanish masalalari.....	901
Xomidova Kamola G'olib qizi	
"Silk road stations" turizm rastalarini tashkil etish loyihasini amalga oshirishning tashkiliy-iqtisodiy yo'nalishlari	907
Suxrob Ramazonovich Bobokalonov	
Investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda fond bozorining rolini oshirish mexanizmlari.....	916
Kamilova Iroda Xusnitdinovna	
Transport xizmatlari bozorini shakllantirish va rivojlantirishning respublikamizdagi ahamiyati.....	921
Muxtorova Indirabonu Yasharbek qizi	
Banklarda kredit operatsiyalari hisobi va tahlilini takomillashtirish yo'llari.....	927
G'olib Tashmanov, Hilolaoy Egamberdiyeva	
Innovatsion iqtisodiyotda telemeditsina xizmatlarini tashkil etishning zamonaviy shakllari.....	933
S.M. Raximova	
Marketing tadqiqotlarining iqtisodiy mazmuni, turlari va bozorni segmentlarga ajratish masalalari.....	937
Valiyeva Aziza	
G'allachilik klasterlarini shakllantirishning zarurati, bosqichlari va faoliyatining xususiyatlari.....	942
Ilmuratov Shavkat Maxsumovich	

Boshqaruv hisobi tizimida budjetlashtirishning nazariy-metodologik jihatlarlari	949
Urmanova Umida Xakimdjanoyna	
Пути обеспечения инвестиционной привлекательности коммерческих банков узбекистана на основе зарубежного опыта	954
Тилеумуратов Азамат Азатович	
Temir yo'l transportida yo'lovchi tashish faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	959
Ozatbekov Yusupxon Farhod o'g'li	
Mamlakatimizning eksport imkoniyatlari va muammolari.....	964
Ansabxon ZAKIROV	
Цифровизация и прогнозные параметры экспортного потенциала субъектов малого бизнеса	967
Мирзахаликов Бобир Бахтиёрович	
Зелёный энергопереход как фактор устойчивого развития энергетики Узбекистана.....	971
Юсупов Ёкуб Рустамович	
Модели и тенденции развития формирующихся финансовых рынков	978
Кадилова Хадича Тураевна	
Yashil iqtisodiyot xususiyatlari va rivojlanish omillari.....	983
Israilova Shoira Turg'unovna	
Davlat moliyaviy nazorati organlarining samaradorligini oshirish yo'nalishlari.....	987
Zuparov Abzaljon Batirjonovich	
Методика расчета устойчивого развития предприятий тэк на основе сводных интегральных индексов.....	991
Г.Ж. Аллаева	
Chet mamlakatlar pensiya tizimining o'ziga xos xususiyatlari.....	995
Tursunov Zohidxo'ja Orifovich	
Davlat fiskal va monetar siyosatining vujudga kelishi.....	1002
Xudaybergenova Nigora Turgunboyevna	
Aksiyadorlik jamiyatlarining innovatsion loyihalarni moliyalashtirishda banklarning rolini oshirish	1005
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
Xarajatlar hisobini mhxs asosida tan olishning o'ziga xos xususiyatlari	1010
Xaydarova Surayyo Nasirdinovna	
Zamonaviy turizm yo'nalishlari yangiliklarini sohaga tadbqiq etish va turizm bozorini rivojlantirishda aqlli (smart) texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati.....	1016
Sangirov Utkir Xudoyberdiyevich	
Sanoat korxonalarining raqobatdoshligini ta'minlash salohiyati	1021
To'raev Sardorbek To'raevich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatini innovatsion rivojlantirish omillari	1025
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Agrar soha taraqqiyotida xorijiy investitsiyalarning roli.....	1031
Ko'chqarov Fayzullo Abdujabborovich, Mamatov Baxadir Safaraliyevich	
Оценка влияния введения цифровой валюты на денежную сферу	1041
Якубова Ш.Ш.	
Importance of staff service quality at uzbek national restaurants in uzbekistan.....	1046
Shodiyona Sanginova	
Budjet tashkilotlarida qurilish-ta'mirlash xarajatlari hisobining asoslari.....	1051
Azizova Zilola Lochin qizi	
Biznes sohasi uchun oliy ma'lumotli boshqaruv kadrlarini sifatli tayyorlash masalalari.....	1057
Shabnam Djumaniyazova	

Hududlarda kichik va o'rta biznesni rivojlantirishda xorijiy tajriba.....	1064
Bozorov Ilyos Isomiddinovich	
To'qimachilik mahsulotlarini xalqaro sifat standartlari asosida yevropa ittifoqiga eksport qilish imkoniyatlari.....	1071
Raximova Moxigul Isroiljanovna	
Natural Language Processing of Cognitive Metaphors in Eco-Marketing	1074
Bakhtiyor Djurakulovich Safarov, Abdusaidova Gulhayo Bakhridin qizi	
Sug'urta kompaniyalarning investitsion faoliyatining mamlakat iqtisodiyotida tutgan o'rni	1079
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
Investitsiya portfelini shakllantirishda moliyaviy risklarni boshqarishning chiziqsiz modellari	1083
Shirin Zafar qizi Tursunxodjayeva	
Pestel tahlili – muvaffaqiyatli investitsiya qarorlarini qabul qilish asosi	1090
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Raqamli infratuzilmani rivojlantirish sharoitida soliq qarzdorligini undirish mexanizmining soliq ma'muriyatchiligidagi o'ziga xos xususiyatlari.....	1097
O'taganov Anvar Nurxonovich	
Analysis of factors affecting certification in the production of textile industry products.....	1103
Ergashev Abrorbek Raxmatulla o'g'li	
Organik qishloq xo'jaligini rivojlantirish va uning ijtimoiy-iqtisodiy samarasini oshirish	1106
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Kichik biznes subyektlarida mahsulot ishlab chiqarishda innovatsiyani joriy etish masalalari.....	1111
Mirzayev Kobil Nosirjonovich	
Professionalarning xalqaro mehnat migratsiyasini tartibga solishning asosiy tamoyillari.....	1117
Kadirova Zulayxo Abduxalimovna	
Mintaqalarda tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirishning moliyaviy asoslari: xorij tajribasi.....	1121
Xoltoyev Mirusmon	
Состояние туристической инфраструктуры Ташкентской области.....	1126
Гаппарова Майрамхон Зафар кизи	
Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish davrlari ekonometrik modelini yaratish masalalari.....	1131
Abdullayev Farxod Ozodovich	
Soliqqa tortish va soliq ma'murchiligi sohasida ma'lumotlarning elektron hujjatdan foydalanish orqali soliq bazasini kengaytirish va samaradorligini oshirish yo'nalishlari.....	1136
Axmedjanov Farrux Karimovich	

SOLIQQA TORTISH VA SOLIQ MA'MURCHILIGI SOHASIDA MA'LUMOTLARNING ELEKTRON HUJJATDAN FOYDALANISH ORQALI SOLIQ BAZASINI KENGAYTIRISH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI

ORCID:0009-0004-5932-6360

Axmedjanov Farrux Karimovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Bugungi kunda soliq ma'murchiligi doirasida soliqlar tuzilmasini optimallashtirish, ularni undirish, soliq hisobi va hisobotini yuritish mexanizmini takomillashtirish, soliq to'g'ri hisoblanishi, o'z vaqtida va to'liq to'lanishi, soliq to'lovchilarning soliq qonunchiligida belgilangan huquq va majburiyatlariga rioya etishini nazorat qilish, soliq tushumlarini turli darajadagi byudjetlar o'rtasida taqsimlash, natijalarni yig'ish va tahlil qilish, soliqqa tortish jarayonining barcha ishtirokchilarining soliq munosabatlarini uyg'unlashtirish bo'yicha keng chora-tadbirlar amalga oshirish bo'yicha tadqiqotlar olib borilmoqda. Shuningdek, 2023-yil 18-avgust kuni o'tkazilgan Prezidentning tadbirkorlar bilan ochiq muloqoti doirasida belgilangan ustuvor vazifalar ijrosini ta'minlash, shuningdek, soliqlarni o'z vaqtida to'lab, qonunchilik talablariga amal qilgan holda faoliyat yuritayotgan tadbirkorlik sub'ektlariga yanada qulay shart-sharoitlar yaratish va ularni rag'batlantirish maqsadida soliq ma'murchiligiga raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali soliq bazasini kengaytirish hamda soliq tizimida amalga oshirilayotgan ayrim muhim islohotlar o'rganilib, mamlakatimizda xorij tajribasini qo'llash bo'yicha ilmiy-amaliy xulosa va takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: barqarorlik reytingi, tadbirkorlik subyektlari, byudjet siyosati, inqiroz, byudjet, soliq ma'murchiligi, tadbirkorlik subyektlari, soliq hisoboti, soliq tushumlari, soliq imtiyozlari, soliq, soliq stavkasi, preferensiyalar.

Abstract: Today, within the framework of the tax administration, optimization of the structure of taxes, their collection, improvement of the mechanism of tax accounting and reporting, correct calculation of taxes, timely and full payment, the right of taxpayers established in the tax legislation and monitoring compliance with obligations, distribution of tax revenues between budgets of different levels, collection and analysis of results, implementation of extensive measures to harmonize tax relations of all participants in the taxation process are being conducted. Also, to ensure the implementation of the priority tasks set within the framework of the open dialogue of the President with entrepreneurs held on August 18, 2023, as well as more favorable conditions for business entities that pay taxes on time and operate in accordance with legal requirements. In order to create conditions and encourage them, by introducing digital technologies to the tax administration, expanding the tax base and some important reforms implemented in the tax system are studied. Foreign experience, scientific-practical conclusions, and suggestions on its application in our country are developed.

Key words: stability rating, business entities, fiscal policy, crisis, budget, tax administration, business entities, tax reporting, tax revenues, tax benefits, taxation, tax rate, preferences.

Аннотация: Сегодня в рамках налогового администрирования, оптимизации структуры налогов, их сбора, совершенствования механизма налогового учета и отчетности, правильного исчисления налогов, своевременной и полной уплаты, реализуются права налогоплательщиков, установленные налоговым законодательством и осуществляется контроль за соблюдением обязательств, распределение налоговых поступлений между бюджетами разных уровней, сбор и анализ результатов, реализация обширных мер по гармонизации налоговых отношений всех участников налогового процесса. Также обеспечить реализацию приоритетных задач, поставленных в рамках открытого диалога Президента с предпринимателями, состоявшегося 18 августа 2023 года, а также создание более благоприятных условий для субъектов хозяйствования, своевременно уплачивающих налоги и осуществляющих деятельность в соответствии с законодательством. требований в целях создания условий и их стимулирования путем внедрения цифровых технологий в налоговое администрирование, расширения налоговой базы и некоторых важных реформ, реализуемых в налоговой системе, изучаются зарубежный опыт, научно-практические выводы и предложения по его применению в нашей стране.

Ключевые слова: рейтинг стабильности, хозяйствующие субъекты, бюджетная политика, кризис, бюджет, налоговое администрирование, хозяйствующие субъекты, налоговая отчетность, налоговые поступления, налоговые льготы, налогообложение, налоговая ставка, преференции.

KIRISH

Dunyoning rivojlangan mamlakatlarining amaliyotidan ko'rinib turibdiki, soliq ma'murchiligini raqamlashtirish asosida qonunchilikka rioya etish va ma'muriy xarajatlarni kamaytirish, ko'proq daromadlarni samaraliroq yig'ish, shaffoflik va soliq to'lovchilarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash, inson omili aralashuvini kamaytirish hamda katta ma'lumotlar oqimini moslashtirishni ta'minlaydi. Soliq tizimida raqamlashtirishni rivojlantirish orqali soliqlarni yig'iluvchanligini oshirish bilan birgalikda xo'jalik yurituvchi subyektlar o'rtasidagi adolatli raqobat muhitini ham samarali rivojlantirish mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yu.M. Kukarina o'z tadqiqotlarida, birinchi navbatda, tadqiqotning yangi predmeti – menejment sohasiga faol joriy etilayotgan va qonunchilikni birlashtirishni talab qiluvchi elektron hujjat ekanligini ta'kidlagan. Bu sohada birinchi qonunlar faqat XX asrning 90-yillari o'talarida paydo bo'lgan. Shuning uchun ilmiy ishlarda elektron hujjat hodisasini tushunish asta-sekin undan foydalanish tajribasini to'plashdan boshlanishini qayd etgan. Ularda mavjud ta'riflarning qiyosiy tahlili o'tkazilib, "elektron hujjat" va "elektron imzo" yangi tushunchalarini shakllantirish jarayoni hujjat aylanishi nuqtayi nazaridan ko'rib chiqqan [1].

V.D. Chervatyuk elektron hujjat aylanishining zamonaviy jarayonlardagi talablarini tahlil qilgan va quyidagilarni amalga oshirgan:

zamonaviy elektron arxivlar va elektron hujjat aylanish tizimlarini, mavjud mahsulot ma'lumotlarini boshqarish tizimlari imkoniyatlarini, elektron hujjatlardan foydalanish huquqlarini differensiallashtirish tamoyillarini qiyosiy tahlil qilgan;

1. nodavlat notijorat tashkilotlarining texnik hujjatlari elektron arxivi va elektron hujjat aylanishi uchun ma'lumotlar ombori modelini ishlab chiqqan;
2. axborotni himoya qilishning zarur darajasiga ega bo'lgan NNTlar o'rtasida elektron texnik hujjatlar almashinuvi modeli va algoritmlarini ishlab chiqqan;
3. nodavlat notijorat tashkilotlari texnik hujjatlari uchun elektron arxividan ma'lumotlarni qayta ishlash algoritmlarini ishlab chiqqan, bu esa texnik hujjatlarning yangi nusxalarining asl nusxalarini yaratish jarayonini avtomatlashtirish imkonini bergan;
4. texnik hujjatlar elektron arxivi va nodavlat notijorat tashkilotlarining elektron hujjat aylanishida ma'lumotlar ombori axborot tizimi (AT) uchun tizimli-funksional yechimni ishlab chiqqan;
5. laboratoriyada AT algoritmlarining ishlashi va samaradorligini tekshirgan va elektron hujjat aylanish tizimida arxivlash zarur jarayon ekanligini ta'kidlab o'tgan [2].

F.S. Kortikov ta'kidlashicha, axborot resurslarini integratsiyalash usullarini ishlab chiqish axborot tizimlari sohasidagi eng dolzarb muammolardan biridir. So'nggi yillarda ma'lumotlar manbalarining yuqori darajada turli xilligi tufayli bu masala katta e'tiborni jalb qila boshladi. Har xil turdagi elektron hujjatlarning mavjudligi elektron hujjat aylanish tizimini juda dolzarb axborot tizimiga aylantirdi. Olim mavjud elektron hujjat aylanish tizimlarini tahlil qilgan va elektron hujjat aylanish tizimlarining tasnifini tuzgan. Elektron hujjat aylanishi tizimining ishlashi uchun asosiy tamoyillar va talablarni aniqlagan. Ilmiy ish doirasida sohasining strukturaviy modelini yaratgan. Strukturaviy modelning birgalikda ishlashini miqdoriy baholashni ta'minlaydigan raqamli usullar va tegishli algoritmlarni ishlab chiqqan [3].

A.A. Jarkov ta'kidlashicha, elektron hujjat aylanish tizimi axborot texnologiyalari asosida tashkilotning ichki va tashqi hujjatlar aylanishini tartibga soladi va tartibli boshqaradi [4].

A.P. Stolbovning fikricha, elektron hujjat aylanishi – bu me'yoriy-huquqiy hujjatlar, standartlar asosida elektron hujjatlarni bulutli texnologiyalarda saqlash, qabul qilish va yuborish, shuningdek, ularni aloqa tarmoqlari orqali ishonchli va xavfsiz yuborilishini ta'minlashdan iborat [5].

Iqtisodchi olim A.N. Bisultanov o'zining ilmiy ishida soliq ma'murchiligini raqamli iqtisodiyot sharoitida rivojlantirish metodologiyasini ishlab chiqqan. Olim quyidagi ishlarni amalga oshirgan: birinchidan, soliq ma'murchiligini raqamli iqtisodiyot sharoitida rivojlantirish uchun soliq mu'murchiligi kategoriyalarini kompleks tahlil qilgan va yangi kategoriyalar joriy qilgan; ikkinchidan, soliq organlari va soliq to'lovchilarning munosabatlarini tizimlashtirish orqali soliq ma'murchiligining instrumentlari va usullarini o'rgangan; uchinchi Rossiya hududlaridagi zamonaviy soliq ma'murchiligining holatini o'rgangan va sifat darajasini baholagan; to'rtinchidan, soliq ma'murchiligini rivojlantirishning raqamli iqtisodiyot sharoitida an'anaviy va innovatsion usullardan foydalangan holda yo'nalishlarini aniqlagan hamda tavsiyalar ishlab chiqqan; beshinchidan, raqamli soliq tizimi hisobi va soliq ma'murchiligining yagona modelini ishlab chiqqan hamda foydalanish jarayonidagi samaradorligini aniqlagan [6].

K.O. Shreyter elektron hujjat aylanishi sohasini kengroq o'rgangan. Korxonalarda qog'oz hujjat aylanishi jarayonlarini tahlil qilib, bu jarayonlardagi bir qator kamchiliklarni keltirib o'tgan. Jumladan, qog'oz hujjatlarning

saqlash jarayonlari va ular uchun katta miqdorda joy hamda tegishli sharoitlar yaratilishi kerakligini katta xarajat sifatida e'tirof etgan. Ikkinchi navbatda qog'oz hujjatlarni qayta ishlash yoki tahlillar o'tkazish jarayonining qiyinligi va ko'p vaqt sarflanishi bilan uning samarasizligini aniqlagan. Natijada elektron hujjat aylanish tizimining joriy qilinishini tabiiy zarurat sifatida ta'riflagan. Elektron hujjat aylanishiga quyidagicha ta'rif bergan: "Korxona elektron hujjatlari bilan ishlaydigan yagona mexanizm va qog'ozsiz ishlash jarayonini joriy qilishdir" [6].

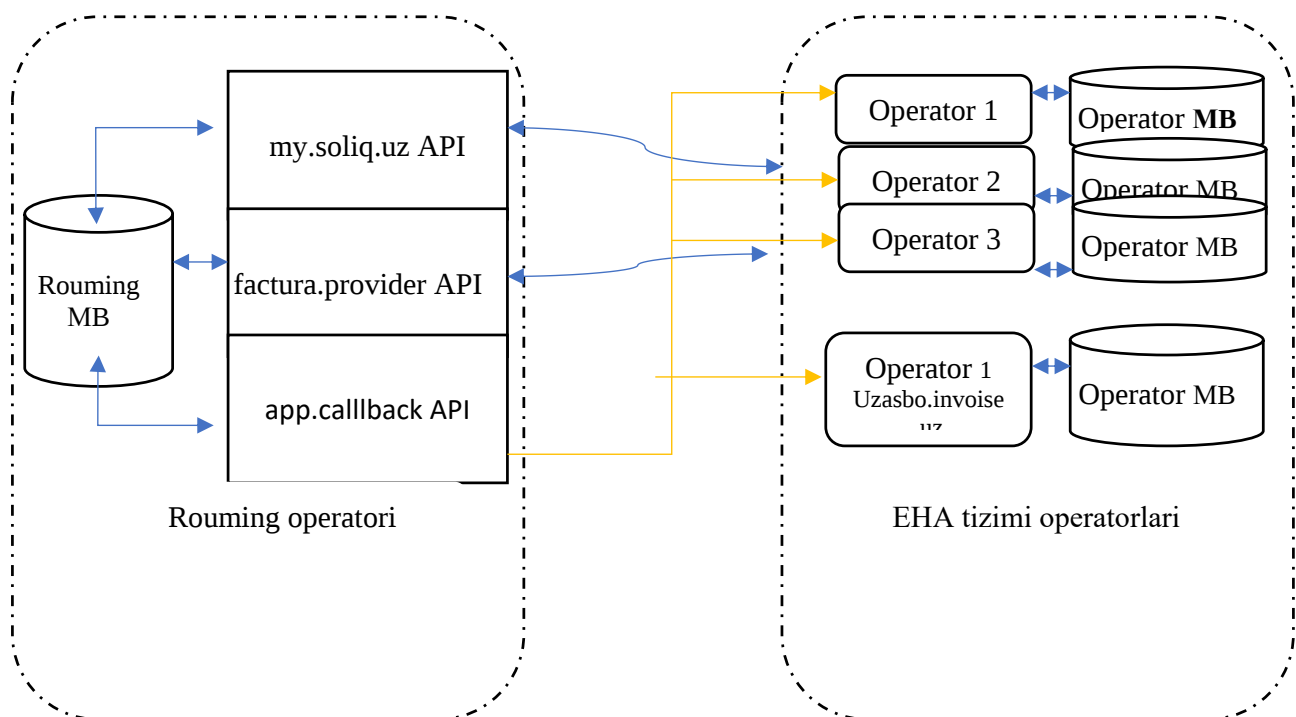
TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada qiyosiy tahlil hamda induksiya va deduksiya baholash usullaridan foydalanildi. Qiyosiy usuldan foydalangan holda soliq ma'murchiligiga raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali soliq bazasini kengaytirishga doir ma'lumotlar berildi va ular tahlil qilinib ilmiy xulosalar berildi.

TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori'ga muvofiq elektron hujjat aylanish tizimi ishtirokchilari quyidagi rasmda keltirilgan sxema asosida faoliyatlarini boshlaganlar. Bu tizim ishlash jarayonida Rouming operatori va elektron hujjat aylanish tizimi operatorlari munosabatlari tartibga solingan. Dastlabki tizimda Soliq qo'mitasining ma'lumotlar bazasi talablariga muvofiq ma'lumotlarni 10 yil davomida serverlarda xavfsiz saqlanishini kafolatlaydi.

Rouming tizimi qaror talablariga muvofiq elektron hisobvara-fakturalarni tizim operatorlari tomonidan 5 yil muddatga O'zbekiston Respublikasi hududida joylashgan serverlarda saqlaydilar. Bu elektron hujjat aylanish tizimi operatorlari uchun qo'shimcha xarajat bo'lgan.

1-rasm. Rouming tizimi joriy qilinganda amalda bo'lgan mexanizmi².

Tadbirkorlik subyektlarini qo'llab quvvatlash maqsadida Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 25-iyundagi 522-son Qaroriga O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 21-dekabrda 717-sonli Qarori bilan o'zgartirish va qo'shimchalar kiritildi. Kiritilgan o'zgartirishda elektron hujjat aylanish tizimi operatorlari tomonidan ma'lumotlarni majburiy tartibda 5 yil davomida saqlash majburiyati bekor qilindi.

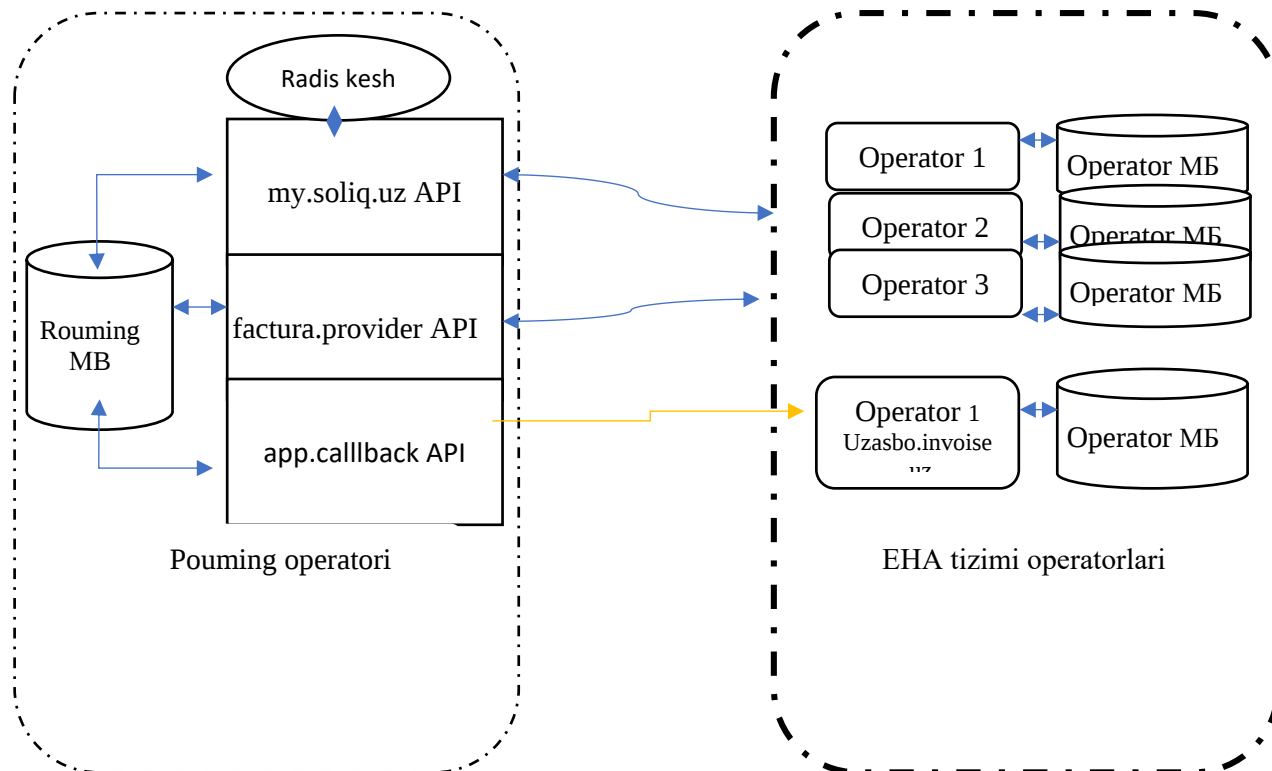
Natijada elektron hujjat aylanish tizimi operatorlarining server qurilmalarini xarid qilish bilan bog'liq xarajatlari tejab qolindi. O'zgarishlar asosida yangi sxema ishlab chiqildi va bu sxema rasmda keltirilgan. Yangi

1 www.lex.uz. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 25 июндаги "Ўзаро ҳисоб-китоблар тизимида электрон шаклдаги ҳисобварақ-фактуралардан фойдаланишни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида" 522-сон Қарори

2 Муаллиф томонидан тайёрланган.

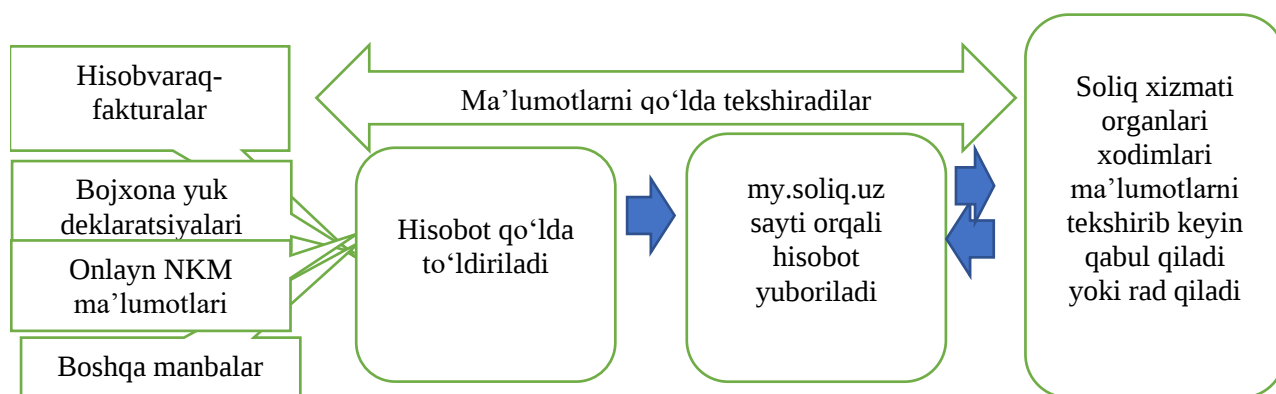
sxemaga muvofiq tizim yangidan ishlab chiqildi va eskisi bilan almashtirildi. Natijada ma'lumotlar aymashinuvi tezligi ortdi. Yangi rouming tizimiga muvofiq elektron hujjatlar elektron hujjat aylanishi tizimi operatorlarining serverlarida majburiy saqlanishi bekor qilindi va ma'lumotlarni faqat Soliq qo'mitasining ma'lumotlar bazasida saqlash majburiyati qoldi.

2-rasm. Rouming tizimining amaldagi ishlash mexanizmi³.

Qo'shilgan qiymat solig'i to'lovchilarning soliq solish bazalari ular tomonidan amalga oshirilgan jami realizatsiyalar hisoblanadi. Qo'shilgan qiymat solig'i salmog'i mamlakat byudjetida katta salmoqqa ega, shu sababli bu soliqning ma'muriyatchiligi soliq tizimi organlari uchun muhim ahamiyatga ega.

Yuqorida keltirilgan rasmda qo'shilgan qiymat solig'i hisobotining elektron shaklda, ammo eski tartibda topshirish mexanizmi keltirilgan. Eski mexanizmida soliq to'lovchilar o'zlarida mavjud birlamchi hujjatlar asosida hisobotning kirim va chiqim reestrini qo'lda shakllantiradilar.

3-rasm. Soliq hisobotlarini eski tartibda topshirish mexanizmi⁴.

Kirim va chiqim reestri qo'lda to'ldirish uchun elektron hisobot to'ldirish portalidan shablon yuklab olinib, hisobvaraqa-fakturalar, bojxona yuk deklaratsiyalari, onlayn nazorat kassa mashinalari cheklari va boshqa bir-

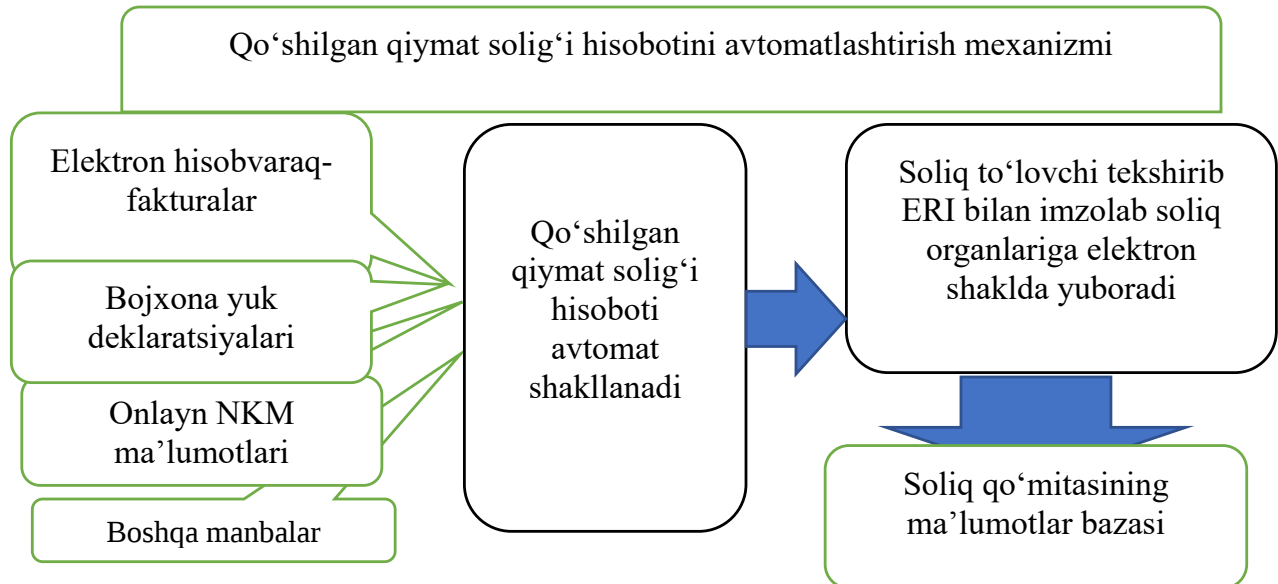
3 Muallif tomonidan tayёрlangan.

4 Muallif tomonidan tayёрlangan

lamchi hujjatlar ma'lumotlari qo'lda kiritiladi. Tayyorlangan fayl tegishli oy uchun elektron hisobotga biriktirgan holda topshirilgan va soliq organlari hisobotlarni tekshirib qabul qilganlar.

Shuningdek, qo'shilgan qiymat solig'i hisobotida xaridlar va sotuvlarni hisobot oyiga tegishli barcha summasi aks ettiriladi. Aylanma summalar elektron hisobvara-q-fakturalar, bojxona yuk deklaratsiyalari va onlayn nazorat kassa mashinalari ma'lumotlari asosida shakllanadi. Bu ma'lumotlarning barchasi avtomat ravishda hisobotda aks ettiriladi. Avtomatlashtirishning ichki shakllanish sxemasi quyidagi rasmda keltirilgan.

4-rasm. Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotini avtomatlashtirish mexanizmi.⁵

Qo'shilgan qiymat solig'i davlat byudjetiga tushadigan soliqlarning orasida eng katta salmoqqa ega soliqdir. Bu soliqning avtomatlashtirish jarayoni korxona tomonidan amalga oshirilgan barcha kirim va chiqim operatsiyalarini o'z ichiga oladi. Qo'shilgan qiymat solig'i summasi kirimdagi qo'shilgan qiymat solig'ini hisobga olgan holda realizitsiya bilan ijobiy farq sifatida aniqlanadi.

Qo'shilgan qiymat solig'i hisoboti yillar davomida takomillashtirilib va avtomatlashtirib kelinmoqda. Soliq hisobotining yillar davomida avtomatlashtirilish dinamikasini 1-jadvalda ko'rish mumkin.

1-jadval. Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotining avtomatlashtirish dinamikasi.⁶

Yillar/o'zgarishlar	2018-yil	2019-yil	2020-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil
QQS hisobotining jami kataklari soni	257	259	211	216	201	213
avtomatlashtirilgan kataklar soni	103	89	90	95	161	177
avtomatlashmagan kataklar soni	154	170	121	121	40	36
Foiz dinamikasi	40,08	34,36	42,65	43,98	80,10	83,09
hisobotning ilovalar soni	9 ta	5 ta	7 ta	8 ta	6 ta	6 ta
hisobotning paket kodi	10005_9	10006_8	10006_14	10006_19	10006_34	10006_36

Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotining elektron shaklining yillar davomida takomillashib avtomatlashgani yuqoridagi jadval ma'lumotlaridan yaqqol ko'rinib turibdi. Dastlab, ushbu soliq hisobotida kirim va chiqim hujjat-

⁵ Муаллиф томонидан тайёрланган.

⁶ Қўшилган қиймат солиғи электрон ҳисоботи асосида муаллиф томонидан тайёрланган

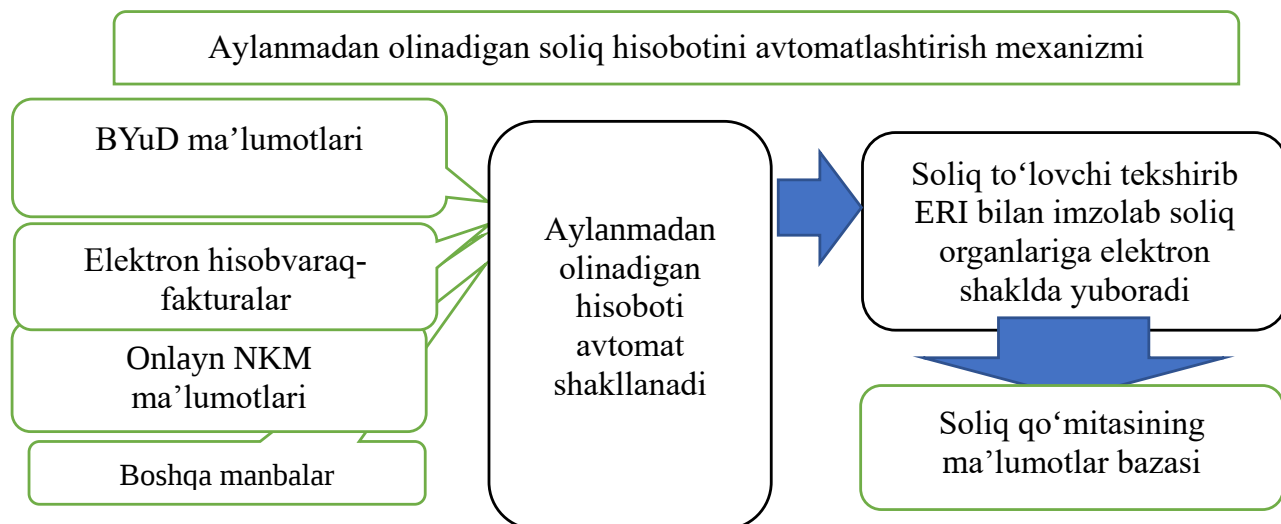
larini qo'lda kiritish zarur bo'lgan, bu esa ko'p vaqtni talab qilib, buxgalteriya xodimlarining sinchkovlik bilan ishlashini taqozo etgan. Hujjatlar soniga qarab, hisobotni to'ldirish jarayoni bir necha soatdan ikki-uch kungacha davom etishi mumkin edi. Biroq, avtomatlashtirish natijasida bu jarayon ikki-uch minutgacha qisqardi, bu esa soliq to'lovchilarning vaqtini sezilarli darajada tejashga xizmat qildi.

Bundan tashqari, soliq tizimi avtomatlashtirilgan holda barcha soliqlarni o'zi hisoblay boshladi, bu soliq to'lovchilarni xatolardan himoya qilib, avtomatlashtirishning asosiy maqsadiga erishishga yordam berdi. Soliq to'lovchilar soliq rejimiga ko'ra "aylanmadan soliq to'lovchilar"ga ajratiladi, ular barcha tushumlaridan soliqlarni to'lab, oylik hisobotni taqdim etadilar. Hisobot har oyning 15-sanasiga qadar topshirilishi lozim.

2-jadval. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotining avtomatlashtirish dinamikasi.⁷

Yillar/o'zgarishlar	2018-yil	2019-yil	2020-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil
AOS hisobotining jami kataklari soni	418	258	180	145	161	161
avtomatlashtirilgan kataklar soni	194	123	75	67	110	110
avtomatlashmagan kataklar soni	224	135	105	78	51	51
Foiz dinamikasi	46.41	47.67	41.66	46.20	68.33	68.33
hisobotning iloalar soni	10 ta	7 ta	6 ta	4 ta	5 ta	5 ta
hisobotning paket kodi	10104_8	10104_19	10104_23	10104_24	10104_28	10104_30

Yuqorida keltirilgan jadvalda aylanmadan olinadigan soliq hisobotining avtomatlashtirish dinamikasi aks ettirilgan. Bu ma'lumotlarda yillar davomida soliq to'lovchilar tomonidan to'ldirilishi belgilangan kataklarning kamayishini va avtomat to'ldiriladigan kataklarning ko'payishini ko'rish mumkin.

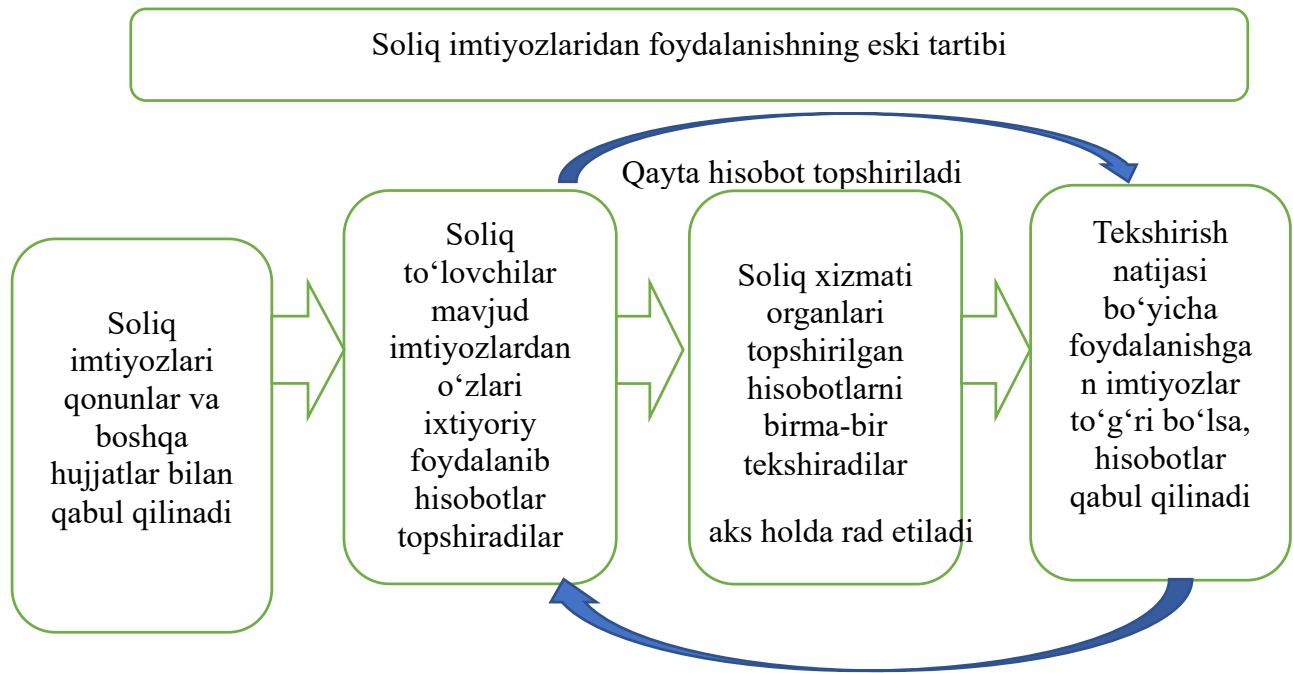

5-rasm. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotini avtomatlashtirish mexanizmi⁸.

Aylanmadan olinadigan soliq hisobotining soliqqa tortiladigan bazasi elektron hisobvaraqq-faktura, bojxona yuk deklaratsiyalari va onlayn nazorat kassa mashinalarining chek ma'lumotlari asosida shakllantiriladi. Bu hisobot ham avtomatlashtirishdan avval ma'lumotlarni qo'lda faylga kiritib, keyin hisobotga ilova sifatida yuklangan va bu juda ko'p vaqtni olgan. Hisobotni bosqichma-bosqich avtomatlashtirish natijasida uni rasmiylashtirish hamda topshirish bir necha daqiqalarda amalga oshiriladigan bo'ldi. Bu, o'z navbatida, soliq to'lovchilarni vaqtlarini va shu faoliyat bilan bog'liq xarajatlarni kamaytirishga olib keladi.

⁷ Қўшилган қиймат солиғи электрон ҳисоботи асосида муаллиф томонидан тайёрланган

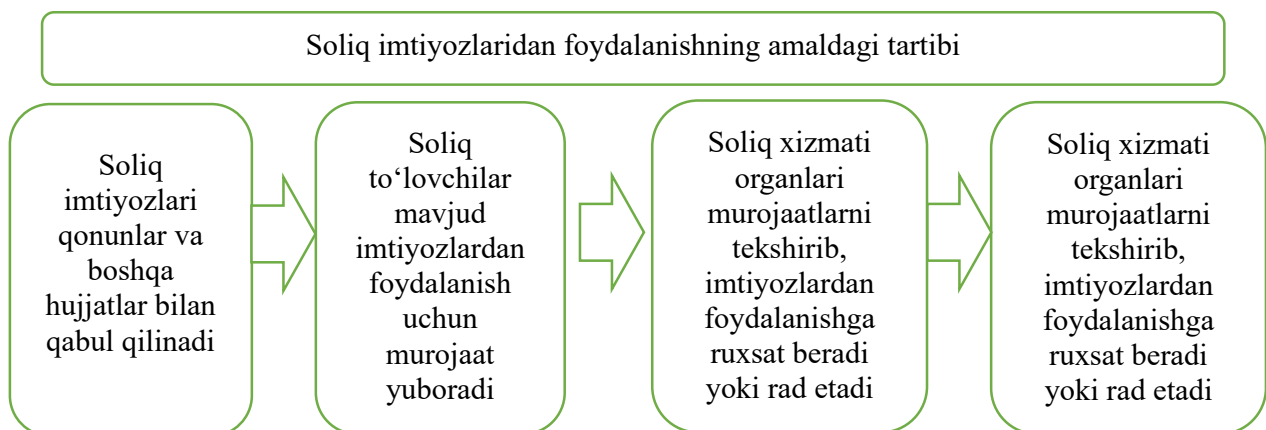
⁸ Муаллиф томонидан тайёрланган.

6-rasm. Solliq imtiyozlaridan foydalanishning eski tartibi⁹.

Solliq hisobotlarining avtomatlashtirilishi bilan bir qatorda ularga bog'langan boshqa tizimlarni ham avtomatlashtirish yoki tartibga solish ehtiyoji o'z-o'zidan paydo bo'ladi. Solliq imtiyozlari ham shulardan biri hisoblanadi. Imtiyozlardan foydalanish tartibga solinmasa, ularning samarasi va ular yordamida amalga oshirilishi belgilangan ishlar natija bermaydi. Solliq imtiyozlari solliq elementlaridan biri hisoblanadi va solliq hisobotlarini taqdim qilish jarayonlarida ulardan foydalaniladi.

Yuqorida keltirilgan rasmda eski tartibda imtiyozlardan foydalanish mexanizmi keltirilgan. Eski tartibda imtiyozdan foydalanish ixtiyoriy asosda amalga oshirilgan va foydalanish jarayonining to'g'ri yoki noto'g'riligi solliq to'lovchining mahoratiga hamda solliq organlarining tekshirishiga bog'liq bo'lgan. Imtiyozlar solliq to'lovchilarga tegishli sohani rivojlantirish maqsadida berilgan. Bu imtiyozdan insofli bo'lmagan solliq to'lovchilarning foydalanishlari byudjetga va iqtisodiyotga katta zarar yetkazib, yashirin iqtisodiyotning rivojlanishiga olib keladi. Eski tartibda imtiyozlardan foydalanish mexanizmi solliq xizmati organlaridan doimiy ravishda topshirilgan hisobotlarni tahlil qilib borish va foydalanilgan imtiyozlarni qonun talablariga mosligini tekshirib turishni talab qilgan. Agar solliq imtiyozlaridan noqununiy foydalanish holatlari aniqlansa, bu solliq to'lovchilarga talabnoma yuborib kamchiliklar bartaraf etilgan holda qayta hisobot olish amalga oshiriladi.

6-rasm. Elektron hujjat aylanishida solliq imtiyozlaridan foydalanishning amaldagi tartibi¹⁰.

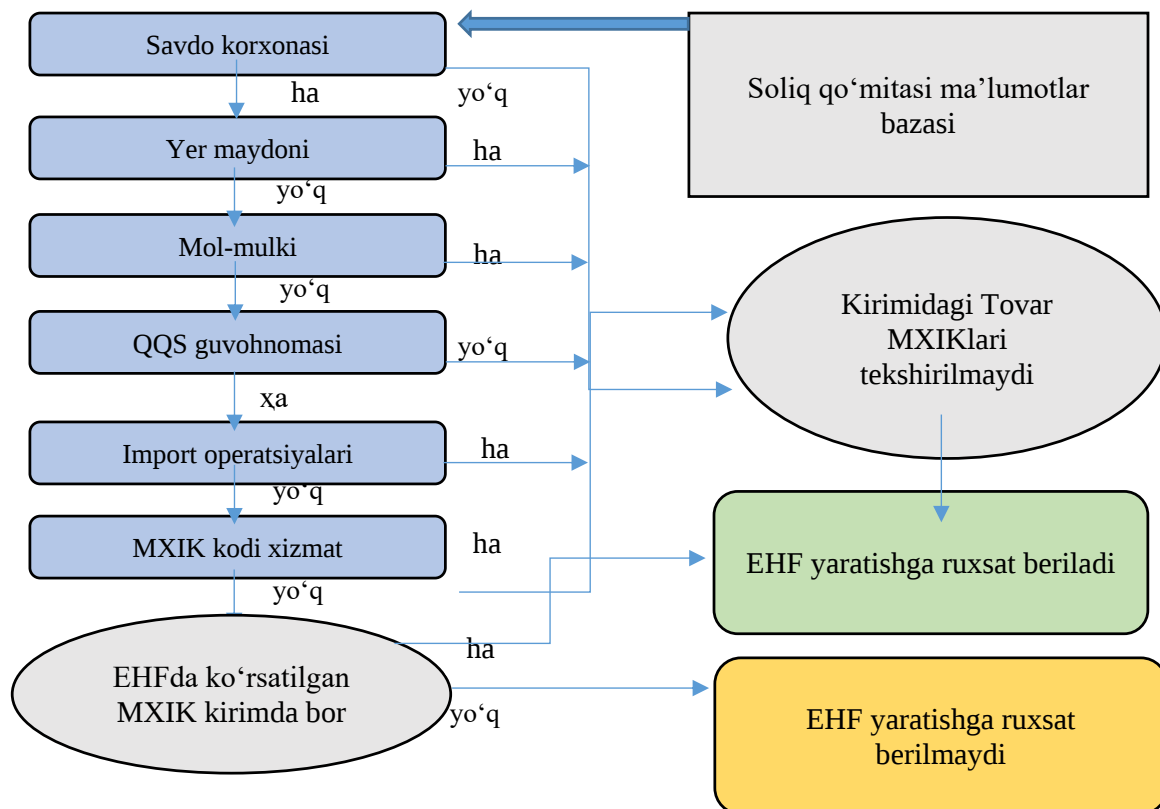
⁹ Muallif tomonidan tayёрlangan.

¹⁰ Muallif tomonidan tayёрlangan.

Yuqorida keltirilgan rasmda imtiyozlardan foydalanishning yangi va amaldagi mexanizmi keltirilgan. Amaldagi mexanizmda soliq to'lovchilar foydalanishni xohlagan imtiyozlarni va tegishli asoslovchi hujjatlarni biriktirgan holda soliq xizmati organlariga shaxsiy kabinet orqali murojaatlar jo'natadilar. Soliq organlari maxsus dasturdan foydalangan holda murojaatchining elektron taqdim qilingan hujjatlarini o'rganib chiqib, asosli deb topilganlarini qabul qiladi yoki rad qiladilar.

Bu yangi tartib soliq to'lovchilarning xato qilishlarini oldini oladi va imtiyozlardan manzilli tartibda foydalanishni yo'lga qo'yadi. Yangi tizim joriy qilinishi bilan 2021-yilda 58 milliard noto'g'ri foydalanilgan imtiyozlar aniqlanib, soliq to'lovchilardan qayta hisobotlar olingan. 2022-yilga kelib bu kabi imtiyozlardan noto'g'ri foydalanish holatlari keskin qisqargan. Shuningdek, ayrim imtiyozlardan foydalanish uchun murojaatlarni avtomat qabul qilish tizimlari joriy qilingan, bu, o'z navbatida, soliq xizmati organlari xodimlarining o'z mahoratlari ustida ishlab ko'nikmalarini oshirishga imkon beradi

7-rasm. Elektron hujjat aylanish tizimi orqali kirimsiz tovarlarning savdosini cheklash mexanizmi.¹¹

Hujjatlarni elektron shaklga o'tkazish orqali yashirin iqtisodiyotni oldini olish ham bir qancha osonlashdi. Shunday holatlardan biri korxona o'ziga kirim qilinmagan tovarlar savdosini cheklash bo'ldi. Kirimsiz tovarlar savdosini cheklash mexanizmi yuqoridagi rasmdan keltirilgan.

Bu tartib 2023-yil may oyidan boshlab joriy qilingan bo'lib, shu qisqa davr ichida 14 mingdan ortiq korxona tomonidan 6830 milliard so'mlik kirim qilinmagan tovarlar savdosi cheklandi.

Oylik hisobotlar avtomat shakllanish jarayonlarida elektron hisobvara-fakturalar bilan birgalikda onlayn nazorat kassa mashinalarining chek ma'lumotlari olinadi. 2022-yilning 7 oyi davomida 2,71 milliard dona chek ma'lumotlari hisobotda avtomat aks ettirilgan va 2023-yilning mos davrida 4.70 milliard dona chek ma'lumotlari hisobotlarda avtomat aks ettirilishi ta'minlangan.

3-jadval. Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotlarida qayd etilgan hisobvara-fakturalar soni dinamikasi.¹²

Yillar va ko'rsatkichlar	2016-yil	2017-yil	2018-yil	2019-yil	2020-yil
QQS hisoboti kiritilgan fakturalar soni	5 067 051	5 252 891	5 755 944	19 180 493	22 470 526

11 Muallif tomonidan tayёрlangan.

12 my.soliq.uz sayti ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tayёрlangan

Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotining avtomatlashtirilgunga qadar qo'lda bajarilishi ko'p vaqtni talab qilgan va nazorat qilish imkoniyatlari cheklangan edi. Hisobotda aks ettirilgan hisobvara-q-fakturalar va ularga tenglashtirilgan hujjatlar soni kam bo'lsa-da, soliq organlari tomonidan ularni nazorat qilish ko'p vaqt olgan. Avtomatlashtirish jarayoni soliq to'lovchilarning xatolik darajasini nolga tushirishga yordam berdi. Qo'shilgan qiymat solig'i byudjetdagi eng katta soliq turidan biri bo'lib, ikki marta soliq to'lamaslik uchun hisobotda hisobga olish mexanizmi joriy etilgan. Ushbu avtomatlashtirilgan tizim halol soliq to'lovchilar uchun qulay va kam xarajatli bo'lib, noto'g'ri hisob-kitoblar va boshqa noqulayliklarning oldini oladi.

Shuningdek, "noinsof" soliq to'lovchilar tomonidan noqonuniy soliq hisobga olishlar mavjud bo'lib, bu davlat byudjeti va boshqa soliq to'lovchilarga zarar yetkazadi. Bunday noqonuniy amaliyotlarning oldini olish uchun avtomatlashtirilgan tizimlar joriy qilingan. Har bir soliq to'lovchiga guvohnoma raqami berilib, ularning faoliyati avtomatlashtirilgan tizim orqali kuzatib boriladi. Ushbu tizimda 20 ga yaqin mezon mavjud bo'lib, mezonlarga tushgan soliq to'lovchilarning guvohnomalari vaqtincha nafaol holatga o'tkaziladi. Elektron hisobvara-q-fakturalarda qo'shilgan qiymat solig'i guvohnomasining holati aks ettiriladi va kirimlar avtomatik ravishda hisobga olinadigan yoki olinmaydiganga ajratiladi. Bu tizim yashirin iqtisodiyotga qarshi samarali kurash olib borishda yordam berdi va 2021-2022-yillarda 2 trillion so'mdan ortiq noqonuniy hisob-kitoblarning oldi olindi.

Imtiyozlardan noqonuniy foydalanish ham soliqdan qochishning keng tarqalgan usullaridan biri bo'lib, Soliq kodeksi va Prezident qarorlari bilan berilgan imtiyozlar ba'zida noto'g'ri ishlatiladi. Soliq to'lovchilarning shaxsiy kabinetlariga soliq imtiyozlaridan foydalanish uchun murojaat qilish xizmati joriy qilinishi bilan bu jarayon avtomatlashdi. 2021-2022-yillarda 70 milliard so'mdan ortiq noqonuniy imtiyozlardan foydalanishlarning oldi olindi.

Bundan tashqari, soliq hisobotlarining avtomatlashuvi hukumat tashkilotlari o'rtasidagi ma'lumot almashinuvini ham raqamlashtirdi. Bojxona qo'mitasi, Kadastr agentligi va boshqa davlat organlari o'rtasida elektron ma'lumot almashinuvi orqali soliq to'lovchilar uchun tayyor hisobotlar shakllantirilib taqdim etiladi. Bu jarayon soliq to'lovchilarni tekshirishda vaqt va resurslarni tejashga yordam berdi. Xufyona iqtisodiyotga qarshi kurashda esa soliq to'lovchilarning faoliyati 400 dan ortiq kriteriyalar asosida tahlil qilinadi va kamchiliklar aniqlansa, ularga ogohlantirish yuboriladi.

Xulosa qilib aytganda, davlat soliq tizimining avtomatlashtirilishi halol soliq to'lovchilar uchun qulaylik yaratib, yashirin iqtisodiyot bilan shug'ullanadigan tadbirkorlar ustidan samarali nazoratni ta'minlaydi. Shu bilan birga, soliq organlari xo'jalik faoliyatiga kamroq aralashgan holda, tartibga solishning raqamli texnologiyalar orqali amalga oshirilishi mamlakat iqtisodiyotining yanada oshishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодекси. – Тошкент: Фафур Фулом нашриёт уйи, 2020. – 640 б.
2. Кукарина Юлия Михайловна. Формирование и развитие понятия “электронный документ” в зарубежном и российском законодательстве: автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата исторических наук. – Москва, 2004. – 32 с.
3. Черватюк Василий Демьянович. Модель и алгоритмы хранилища данных электронного архива технической документации и электронного документооборота научно-производственной организации: автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата технических наук. – Санкт-Петербург, 2020. – 20 с.
4. Кортиков Фёдор Сергеевич. Разработка комплекса алгоритмов и программ для повышения производительности функционирования электронного документооборота: автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата технических наук. – Санкт-Петербург, 2013. – 19 с.
5. Жарков А.А. Система электронного документооборота // Наука, техника и образование. – 2014. – № 3(3). – С. 65-71.
6. Столбов А.П. Организация электронного документооборота в здравоохранении // Врач и информационные технологии. – 2007. – № 5. – С. 33-39.
7. Бисултанов Амир Нажмудиевич. Развитие методико-инструментальной базы налогового администрирования в условиях цифровизации экономики: автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата экономических наук. – Владикавказ, 2019. – 26 с.
8. Шрэйтэр К.О. Электронный документооборот: возможности и преимущества // Молодой учёный. – 2015. – № 2. – С. 52-55.
9. Уколов Виктор Сергеевич. Инструментальные методы экономики в процессах аутентификации электронных документов на основе ортогонального преобразования: автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата экономических наук. – Москва, 2009. – 24 с.
10. Лелина Юлия Владимировна. Формирование территориально-распределённой системы электронного документооборота в организациях административного и отраслевого образования: автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата экономических наук. – Москва, 2009. – 18 с.
11. Смотуга Александр Евгеньевич. Распознавание субъектов и их психофизиологических состояний на основе параметров подписи для защиты документооборота: автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата технических наук. – Омск, 2017. – 18 с.

12. Петров Юрий Юрьевич. Методы управления промышленным предприятием на основе электронного документооборота: автореферат диссертации на соискание учёной степени кандидата экономических наук. – Санкт-Петербург, 2003. – 23 с.
13. Садиков Шухрат Махамаджонович. Корхона ва муассасаларда электрон ҳужжат алмашувини жорий этишнинг иқтисодий самарадорлиги: Иқтисодий фанлар номзоди диссертацияси. – Тошкент, 2012. – 154 б.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

